

ปัจจัยองค์ประกอบที่มีผลต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

Factors components affecting the administration of Scouts in basic education institutions Pathum Thani Province

ไพโรจน์ กันตพงษ์¹ พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวาทฒโน² ลำพอง กลมกุล³

Phairoat Kanthapong¹, Phramaha Yannawat Thitavaddhano² Lampong Klomkul³

¹⁻³บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻³Graduate Studies, Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: ¹phairoat.kan64@gmail.com, ²nattichanan.zaa@gmail.com

Tel.086-565-2806

Received : November 29, 2022;

Revised : May26, 2023;

Accepted : May28, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยองค์ประกอบที่มีผลต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานลูกเสือ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ 2) ด้านคุณลักษณะลูกเสือ 3) ด้านคุณลักษณะผู้กำกับลูกเสือ และ 4) ด้านคุณลักษณะผู้บริหาร

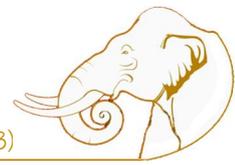
คำสำคัญ: ปัจจัย; องค์ประกอบ; การบริหารงานลูกเสือ; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This Article aimed to study the factors affecting in Basic Education Institutions Scouts in Pathum Thani Province. the sample was expert in scout management. They were selected by using purposive sampling of 12 key informants. the instrument for collecting data was Interview form. Analyze data by forming inductive conclusions. The research results were found as follows;

1. The factors affecting scout management in Basic Education Institutions Pathum Thani Province consisted of 4 factors: 1) Scouting activities 2) Scout attributes 3) Director attributes and 4) Executive attributes.

Keywords: Factors; Components affecting; Scout management; Basic Education Institutions

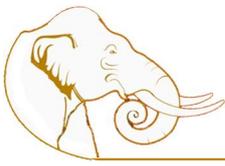
บทนำ

นับตั้งแต่เริ่มมีกิจการลูกเสือไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้มีการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นมาในโรงเรียน โดยหวังว่ากิจการลูกเสือจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างจริยธรรม คุณธรรม และบุคลิกภาพให้แก่เยาวชนไทย จึงทำให้กิจการลูกเสือไทยมีความก้าวหน้าและมีจำนวนลูกเสือเพิ่มมากขึ้น เพื่อมุ่งสร้างคุณธรรมจริยธรรม และในการพัฒนาประเทศนั้นย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่จะช่วยการพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในบรรดาปัจจัยที่จะช่วยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศนอกเหนือจากการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การสาธารณสุข การสาธารณสุข โภค และการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนา การศึกษาจัดว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากด้านหนึ่ง เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทุก ประเภทสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ควบคู่ไปกับการเรียนในชั้นเรียนถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่ต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียน จัดขึ้นเรียกว่า “กิจกรรมนักเรียน” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้จริง คิดเป็น สร้างสรรค์เป็น ปฏิบัติและแก้ปัญหา ได้ ช่วยสร้างเสริมบุคลิกลักษณะหลายประการให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน โดยที่หลักสูตรในห้องเรียน มีอาจทำให้เกิดขึ้นได้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ ด้านความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า แนวทางการจัดการศึกษา โดย ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและ ผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคลทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการ ปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุขบน พื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริม ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การลูกเสือไทยตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2563 ในการประชุมคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ได้ให้ นโยบายเกี่ยวกับการลูกเสือไว้ ดังนี้

- 1) การจัดระเบียบในเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือการจัดสรรงบประมาณ และการแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2) ผลักดันให้การเรียนการสอนลูกเสือและการจัดกิจกรรมลูกเสือมีความต่อเนื่องเข้มข้น ยกกระดับการดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เพื่อสร้างวินัย สร้างคุณธรรม ศีลธรรม

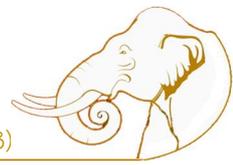
จริยธรรม ด้วยการปลูกฝังตั้งแต่เด็กและเยาวชน นำไปสู่การเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ และ 3) วางแนวทางในการปรับปรุงค่ายลูกเสือ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อปรับปรุงค่ายลูกเสือ และให้ค่ายลูกเสือที่ได้รับการปรับปรุงรณรงค์เชิญชวนให้โรงเรียน ภาคเอกชน หน่วยงาน มาใช้บริการค่ายลูกเสือ เพื่อให้ค่ายมีรายได้สามารถนำไปพัฒนาค่ายลูกเสือได้อย่างต่อเนื่องนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ

“กิจกรรมลูกเสือ ถือเป็นกิจกรรมด้านการศึกษาที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับในสังคมโลก ในฐานะที่ลูกเสือเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อุตุน ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีกฎเกณฑ์ และยินดีช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ รวมทั้งลูกเสือทุกคนได้ยึดถือคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นแนวปฏิบัติอย่างมีเกียรติตลอดมาคำปฏิญาณของลูกเสือแสดงให้เห็นถึงหน้าที่อันหลากหลายที่ลูกเสือพึงมี ทั้งหน้าที่ต่อชาติ การรู้จักสามัคคี และช่วยสอดส่องภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ หน้าที่ต่อศาสนา ไม่ว่าลูกเสือจะนับถือศาสนาใด ๆ ให้ระลึกถึงความมุ่งหมายเดียวกันในการสอนให้บุคคลกระทำแต่ความดี ละเว้นความชั่วและทำใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ ทรงอุทิศพระองค์เพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการให้แก่ชาติบ้านเมือง” (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2563),

กระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฝึกรวมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมบังคับลูกเสือ เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ 1 คาบต่อ 1 สัปดาห์ต่อ 1 ภาคเรียน และในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีนโยบายที่จะส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียน โดยมอบหมายให้กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และมีกรรมการประเภทผู้แทนในคณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้แทนองค์กรต่างๆ แต่ปัจจุบันกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนยังขาดความสนใจจากครู ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทำให้ไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะให้ความสำคัญกับงานลูกเสือมากน้อยเพียงใด และการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนยังพบปัญหาหลายด้าน เป็นผลให้การจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากหลักการและแนวคิดการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีการบริหารงานลูกเสือที่เป็นระบบของแต่ละสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรือระดับต่างๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ผู้วิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาแต่ละที่มีปัญหาหลายเรื่องหลายอย่าง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลหาวิธีการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยเป็นคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดปทุมธานี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจชั้น 5 ชั้นปฏิบัติการและประเมินผล พบว่าการบริหารงานลูกเสือมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยองค์ประกอบที่มีผลต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานีเพื่อพัฒนาการบริหารงานลูกเสือให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ดังนี้
เพื่อศึกษาปัจจัยองค์ประกอบที่มีผลต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด
ปทุมธานี

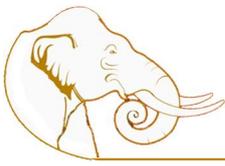
ทบทวนวรรณกรรม

การลูกเสือไทย

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 สถานการณ์ของโลกในขณะนั้น กำลังทวีความคับขัน อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเริ่มไหลเข้าสู่เมืองไทย พร้อมกับการแพร่ระบาดของ ระเบิดบมหาชนรัฐ และภัยของชาติไทยก็คือการถูกรุกเจียบ แต่ด้วยพระปรีชาญาณของสมเด็จพระมหาธีรราช เจ้าพระองค์ทรงเล็งเห็นการไกลจึงทรงมีพระราชดำริว่า การลูกเสืออันสืบเนื่องมาจากแต่งงานปลูกชาติ ทางตรงนั้น หากได้นำมาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับเด็กไทยก็จะเป็นคุณประโยชน์อันใหญ่หลวงแก่ชาติ บ้านเมือง ทรงมั่นพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งทรงประกอบด้วยความกล้าหาญอุปสรรคทั้งปวง เป็นต้นว่าคำตำหนิติเตียนอันเกิดจากประชาชนที่ยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และกิจการลูกเสือดีพอ ทำให้มี อุปสรรคเกิดขึ้นมากที่เห็นได้ชัดดังเช่นผู้ปกครองเด็กโดยมากไม่มีใครเต็มใจยินยอมให้เด็กของตนสมัครเข้า เป็นลูกเสือ โดยเข้าใจไปว่าการลูกเสือก็คือการเป็นทหารนั่นเอง ประกอบทั้งการลูกเสือต้องเป็นการเสียสละ ด้วยความเต็มใจ จึงเป็นการลำบากอยู่มากในชั้นแรกพระองค์ได้ดำเนินกุศโลบาย โดยได้ทรงพระอุทสาหะ จัดตั้ง “กองเสือป่า” ขึ้นก่อนเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2353 ทรงฝึกพวกผู้ใหญ่ (ส่วนใหญ่เป็นพวกข้าราชการ) เรียกว่าพวกพ่อเสือ ด้วยพระองค์เองโปรดเกล้าฯ ให้มีการซ้อมรบและฝึกซ้อมกลยุทธ์ต่างๆ ตามหลัก วิชาการทหาร ที่พระองค์ได้รับการอบรมมาทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังความนิยมให้ประชาชนชาวไทยรู้จัก คุณค่าแห่งการทหาร ด้วยทรงเล็งเห็นว่าประเทศจะดำรงคงอิสรภาพอยู่ได้ก็ด้วยประชาชนทั้งหลายรัก ประเทศ ต่อมาได้ทรงพระราชดำริว่า กองเสือป่าได้ตั้งขึ้นเป็นหลักฐานแล้วพอที่จะหวังได้ว่าจะเป็นผลดี แต่ ผู้ที่จะเป็นเสือปานั้น ต้องนับว่าเป็นผู้ใหญ่แล้วฝ่ายเด็กผู้ชายที่ยังอยู่ในวัยเด็ก ก็เป็นผู้ที่สมควรได้รับการ ฝึกฝนทั้งในส่วนร่างกายและจิตใจให้มีความรู้ทางเสือป่า เพื่อว่าโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่ผู้ชายไทย ทุกคนควร ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน และการฝึกฝนปลูกใจให้คิดถูก เช่นนี้ต้องรีบฝึกฝนเสียตั้งยังเยาว์ เปรียบเหมือนไม้ที่ยังอ่อน จะจัดให้เป็นรูปอย่างไรก็เป็นไปได้โดยง่ายและ งดงามแต่ถ้ารอไว้จนแก่เสียแล้ว เมื่อจะตัดต้องเข้าไฟ และมักจะหักจะมีได้ ในขณะที่ตัด ดังนี้ฉันใดสันดาน คนก็ฉันนั้น เมื่อมีพระราชดำริดังนี้แล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองลูกเสือขึ้นมาตามโรงเรียนและสถานที่อัน สมควรและโปรดเกล้าฯ ให้มีกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้นไว้ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2353 พระ ราชประสงค์ที่ได้คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้นมานั้น ก็โดยปรารถนาที่จะให้เด็กไทยได้ศึกษาและจดจำ ข้อสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความจงรักภักดีต่อผู้ทรง ดำรงรัฐสีมาอาณาจักรโดยต้องตามนิติธรรมประเพณี
2. ความรักชาติบ้านเมือง และนับถือพระศาสนา
3. ความสามัคคีในคณะ และไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน

ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะนำไปให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทยได้สมนามกองลูกเสือ ของประเทศไทยที่ตั้งขึ้นนับได้เป็นลำดับที่ 3 ของประเทศที่มีการลูกเสือโลก และกองลูกเสือกองแรกตั้งขึ้นที่

โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน) ลูกเสือคนแรกคือนายซัพน์ บุญนาคนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งถือว่าได้แต่งเครื่องแบบลูกเสือเป็นคนแรก และเป็นผู้ได้กล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือเป็นคนแรก โดยพระองค์ท่านได้มีพระราชโองการว่า “อ้ายซัพน์ เอ็งเป็นลูกเสือแล้ว” ต่อมากิจการลูกเสือก็ได้แพร่หลายไปยังท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย (คู่มือการฝึกอบรมวิชาชีพผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้เบื้องต้นการบริหารงานลูกเสือ, 2550)

หลักการบริหารงานลูกเสือ

การบริหารงานลูกเสือนั้นจะต้องดำเนินการตาม พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2529 และกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2510) หน่วยงานทางลูกเสือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานลูกเสือ ได้แก่ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (กลุ่มลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน) และสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ลูกเสือ” หมายความว่า เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิง ที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่วนลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า “เนตรนารี”

“บุคลากรทางการลูกเสือ” หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ อาสาสมัครลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ (พระราชบัญญัติลูกเสือ, 2551)

สามารถสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานลูกเสือ เป็นการดำเนินกิจกรรมภายใต้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ที่มีการบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการปกครองและหลักสูตรที่มีการกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่มีความชัดเจนและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (กลุ่มลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน) และสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา ที่เป็นองค์กรที่คอยดูแลและสนับสนุนในกิจกรรมลูกเสือให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ

สาระสำคัญของการลูกเสือ

สาระสำคัญของการลูกเสือ หมายถึง หลักการของลูกเสือ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของ ลูกเสือ หลักการสำคัญของลูกเสือ ฝึกอบรมคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ และแนวทางการลูกเสือ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ขบวนการลูกเสือ ขบวนการลูกเสือ คือขบวนการเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนา เยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่ง

หมาย หลักการ และ วิธีการ ซึ่งผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้ให้ไว้ ขบวนการนี้เป็นขบวนการระดับโลก ปี ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2563) มีประเทศ สมาชิก 172 ประเทศ มีจำนวนลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือประมาณ 53 ล้านคน

2. องค์ประกอบสำคัญของการลูกเสือ 1) ลูกเสือ 2) ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 3) มีจุดหมาย หรือ อุดมการณ์ 3) กิจกรรม (โดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง) 5) การบริหารงาน

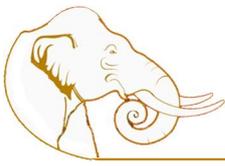
3. จุดหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ตามมาตรา 8 พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ เพื่อ พัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญาจิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วย สร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของ ประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้ 1) ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำ เชื้อฟัง และฟังตนเอง 2) ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ 3) ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม 5) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

3. หลักการสำคัญของการลูกเสือ 1) เลื่อมใสต่อพระผู้เป็นเจ้าของศาสนา 2) จงรักภักดีต่อประเทศชาติของตนเอง 3) ศรัทธาในมิตรภาพของความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก 3) การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น 5) การยอมรับปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 6) การเข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ 7) ความเป็นอิสระต่อบรรดาอิทธิพลทางการเมือง 8) มีกำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรม โดยอาศัย 1. ระบบหมู่ ระบบกลุ่ม 2. การทดลองเป็นขั้น ๆ 3. เครื่องหมายวิชาพิเศษ 3. กิจกรรมกลางแจ้ง 5. วิธีการ วิธีการที่จะบรรลุถึงจุดหมาย หรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ คือการจัดให้มีการ ฝึกอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน มีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ (คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ทั่วไป, 2555)

สามารถสรุปได้ว่า สารสำคัญของหลักการลูกเสือ ประกอบไปด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ของลูกเสือที่เป็นการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติและให้เหมาะสมกับลูกเสือ ทำให้เข้าใจในบทบาทของลูกเสือ และหน้าที่ ๆ ต้องรับผิดชอบ คือ คำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และแนวทางการลูกเสือ

การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมลูกเสือไว้ 11 ประการ ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ดังนี้ 1) จะต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริม ความเจริญและความมั่นคงของชาติ 2) จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข 3) จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง 4) จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู 5) จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ 6) จะต้องมิใช่โครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม ซึ่งเป็นของสถานศึกษา 7) ทุกกิจกรรมจะต้องมีครูในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ 8) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษานั้น ยกเว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา 9) การจัดกิจกรรมใด ๆ หรือไม่ ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา 10) ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการจ่ายเงินหรือพัสดุของอื่น ๆ ให้เป็นการประหยัดและเป็นไป ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ และ 11) ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสม มีการกระทำหรือ อาจนำมาซึ่งอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรม นั้น ๆ เสีย

ด้านการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนลูกเสือแต่ละครั้ง ได้กำหนดให้มีพิธีเปิดประชุม กองและเมื่อเรียน เสร็จแล้วให้ดำเนินการปิดประชุมกอง นับเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่างจากวิชา อื่น ๆ โดยทั่วไป การเปิด – ปิดประชุมกองทำให้ผู้กำกับลูกเสือได้ทำกิจกรรมร่วมกัน คือ การเคารพธงชาติ สวดมนต์ ความเป็นระเบียบวินัย ความพร้อมในการเรียน ความสนุกสนาน ความก้าวหน้าในระหว่าง เรียน สุขภาพทางกายและจิตใจ เป็นต้น ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนลูกเสือจึงมีความจำเป็นใน การจัด กิจกรรมแต่ละครั้ง การเปิดประชุมกองดำเนินการตามกระบวนการลูกเสือและจัดกิจกรรม โดยให้ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมตามฐานโดยเน้นระบบหมู่ สรุปลงผลการปฏิบัติกิจกรรม การเปิด การ ประชุมกอง ซึ่งในแผนการฝึกอบรมตลอดปี จะกำหนดออกมาเป็นรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ออกกฎและระเบียบปฏิบัติในการจัดกิจกรรมลูกเสือใน สถานศึกษา โดยกำหนดให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบการเรียน เพื่อเป็นการ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเองและเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง นักเรียนและครู

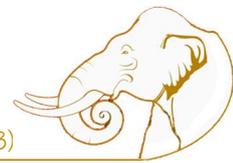
การส่งเสริมบุคลากร

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติได้พิจารณาขอพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดีตามความ ใน มาตรา 59 และ มาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ ที่ ทำหน้าที่บริหารงานลูกเสือที่ได้อุทิศกำลังกาย กำลังความคิดในการประกอบกิจให้บังเกิดคุณประโยชน์ 39 แก่กิจการลูกเสือทุกปี ดังนี้ 1) การขอพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 2) การ ฝึกอบรม คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติได้ประกาศระเบียบสำนักงานคณะ กรรมการบริหารลูกเสือ แห่งชาติว่าด้วยแผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2521 การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชา ลูกเสือเพื่อรับเครื่องหมาย Wood Badge พ.ศ. 2521 โดยมีเนื้อหาขั้นตอน ดังนี้ ชั้นที่ 1 ชั้นความรู้ทั่วไป เพื่อจูงใจผู้บังคับบัญชาลูกเสือใหม่ ให้มีความเข้าใจในขบวนการ ลูกเสือ มีกำหนด 1 วัน ชั้นที่ 2 ชั้นความรู้ เบื้องต้น เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ มีความเข้าใจในหลักสูตรลูกเสือ มี กำหนดการฝึก 3 วัน ชั้นที่ 3 ชั้น ฝึกหัดงาน เป็นการศึกษาหาความรู้ภาคปฏิบัติเพิ่มเติม มีการโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ กับผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ชั้นที่ 3 ชั้นฝึกหัดงาน เป็นการพัฒนาความรู้เพิ่มประสบการณ์ทั้งในด้านการเป็น ผู้นำและ ทักษะในการฝึกอบรมลูกเสือ และ ชั้นที่ 5 ชั้นปฏิบัติการและประเมินผล เป็นการนำความรู้ชั้นที่ 1-3 ไปใช้ฝึกหัดลูกเสือใน โรงเรียน มีกำหนดฝึกหัด 3 เดือน (คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่น ใหญ่ ชั้นความรู้เบื้องต้น, 2550)

สามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมบุคลากรเป็นการให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้ได้รับ การฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่1 ความรู้ทั่วไปที่ ชั้นที่ 2 ชั้นความรู้เบื้องต้น และ ชั้นที่ 3 ชั้นฝึกหัดงาน เป็นการเพิ่มศักยภาพ ให้กับตนเองและเพิ่มความชำนาญมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการเป็นผู้นำและเกิดทักษะใน การจัดกิจกรรมลูกเสือ

ประสิทธิผลการบริหารงานลูกเสือ

ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนา หรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ พูดย่างๆ ซัดๆ ก็คือ ประสิทธิภาพ พิจารณาจากการนำผลของงาน โครงการ

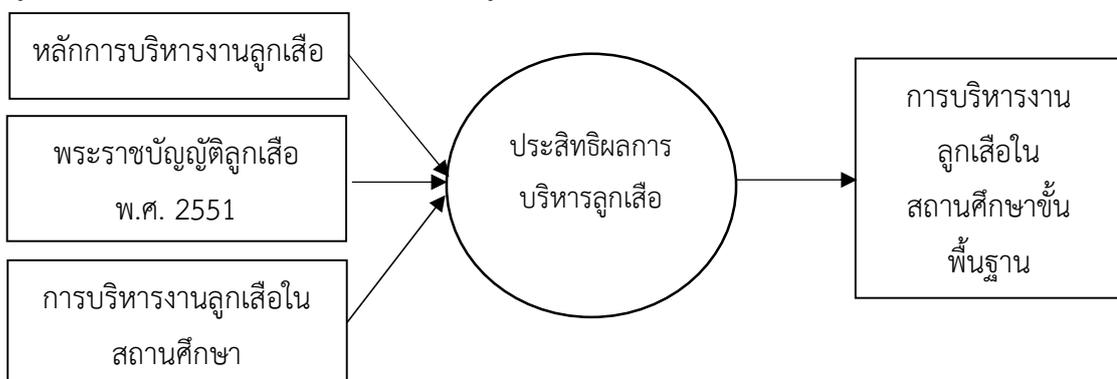
หรือกิจกรรม ที่ได้รับเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย (คลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด, ออนไลน์, 2557)

ประสิทธิผล (Effective, Effectiveness (n)) หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ประสิทธิภาพจะพิจารณาจากการนำผลของงานหรือกิจกรรมที่ได้รับ เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น มุ่งที่การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้โดยต้องให้ได้คุณภาพ ได้ตามความพอใจของลูกค้า โดยไม่ค้ำยคำนึงถึงต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้ในงาน จะเน้นในแง่ของผลลัพธ์ที่ได้มากกว่า มักกล่าวถึง "Do right thing" เน้นกลยุทธ์ (Strategy) ผลผลิต (เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ, ออนไลน์, 2562)

สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ ในการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้รับผลสำเร็จ ซึ่งประสิทธิผลการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะดำเนินงานกิจการลูกเสือให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และคณะลูกเสือแห่งชาติที่ให้ไว้ ประกอบด้วย ต้นแบบการจัดมวกิจกรรมลูกเสือที่ดี ต้นแบบลูกเสือที่ดี ต้นแบบผู้กำกับลูกเสือที่ดี และต้นแบบผู้บริหารที่ดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

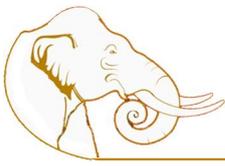
งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตาม พระราชบัญญัติลูกเสือ ประกอบด้วย 1) หลักการบริหารงานลูกเสือ 2)พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 และ 3) การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานลูกเสือ จำนวน 12 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ 1.แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารงานลูกเสือ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือและรองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับกองลูกเสือและรองผู้กำกับกองลูกเสือโรงเรียน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระหว่างเดือน มิถุนายน 2564 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2565 นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1.การจัดกิจกรรมลูกเสือ นั้นแนวทางในการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือสอดคล้องกับกิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือ กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ โครงการแก้ปัญหาและพัฒนา นั้นทำให้ได้ข้อสรุปของการค้นพบแนวทางในการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ได้แก่ มีการฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะในด้านระเบียบวินัย การประกอบพิธีทางลูกเสือและเนื้อหาสาระตามหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมตามวัตถุประสงค์ วิธีการทางลูกเสือ ฝึกอบรมทักษะลูกเสือตามประเภทให้สามารถนำไปใช้ช่วยตัวเองและผู้อื่น มีการฝึกอบรมและทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายตามหลักสูตรและวิชาพิเศษจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักธรรมคำสอนของศาสนา จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ช่วยเหลือครอบครัว สถานศึกษา ครู ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ร่วมกระทำกิจกรรมเกี่ยวกับงานของชาติวัฒนธรรม ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือเพื่อน ผู้อื่น บุคคลที่ทุพพลภาพ ผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล กระทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ระหว่างคนในชาติ และความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก มีการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาส่งเสริมสุขภาพกายและใจ และเพื่อการช่วยเหลือ แก้ปัญหาอุบัติเหตุ อุบัติภัย มีการจัดกิจกรรมโครงการให้บริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนา มีการจัดกิจกรรมโครงการที่มีส่วนร่วมในงานของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติ การฝึกอบรมวิชาพิเศษเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อในสถาบันทหารและตำรวจ

2.คุณลักษณะลูกเสือ ได้แก่ ปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ระเบียบของกองลูกเสือ โรงเรียน สังคม กระทำความดี ประจำวัน (Good Turn) เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือด้วยความสนใจ ความสนุก มีความภาคภูมิใจและมีความสุขในการเป็นลูกเสือ สามารถปฏิบัติทักษะสัญลักษณ์ลูกเสือตามประเภทเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร ประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักคำสอนของศาสนากระทำกิจกรรมช่วยเหลืองานสถานศึกษา งานบ้าน และเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ครู อาจารย์ กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ระหว่างคนในชาติ และความเป็นพี่น้องกันของลูกเสือ ทั้งภายในและภายนอกช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อนพี่น้องลูกเสือทั้งในและนอกสถานศึกษาช่วยเหลือและให้บริการครู บุคลากร และบุคคลทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล ช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์ธรรมชาติและแก้ปัญหาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับ ชาติศาสนา วัฒนธรรมและสังคมโลก

3.คุณลักษณะผู้กำกับลูกเสือ คุณลักษณะผู้กำกับลูกเสือ ได้แก่ วางแผนการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ฝึกอบรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์ หลักการและวิธีการและหลักสูตร ช่วยเหลือและเข้าร่วมการจัดกิจกรรมลูกเสือภายนอกสถานศึกษา นำทรัพยากรในชุมชนเข้ามาร่วมพัฒนาการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และประเมินผลเพื่อให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบ วิธีการ มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ มีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ในกิจการลูกเสือ เข้าร่วมการอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิและเพิ่มทักษะทางลูกเสือ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการกิจการลูกเสือ ดำเนินการในงานธุรการ เอกสาร ระเบียบ การเงิน บัญชีและการเก็บค่าบำรุงลูกเสือตามระเบียบ ดำเนินการจัดตั้งระบบและพัฒนา หมู่ กอง ลูกเสือ รวมทั้งจัดทำรายงานและประชาสัมพันธ์กิจการลูกเสือ บริหารจัดการอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

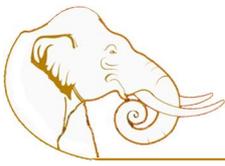

4.คุณลักษณะผู้บริหาร คุณลักษณะผู้บริหารดังนี้ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนพัฒนาและระบบการบริหารจัดการกิจการลูกเสือ ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรลูกเสือและนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ ท่านส่งเสริมการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมลูกเสือ มีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ในกิจการลูกเสือ เข้ารับการอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิและเพิ่มทักษะทางลูกเสือ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการกิจการลูกเสือ มีส่วนร่วมในการบริการชุมชน อนุรักษ์ธรรมชาติ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือและให้บริการบุพการีและบุคคลทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล ส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของชุมชนมาพัฒนากิจการลูกเสือสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมและสังคมโลก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ พบว่า 1. การจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ กองลูกเสือที่มีการจัดกิจกรรมตามข้อบังคับคณะ ลูกเสือแห่งชาติ กิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่งเสริม จารีตประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมตามหลักสูตรพิเศษ ประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมตาม คำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักคำสอนของศาสนา กระทำกิจกรรมช่วยเหลืองาน สถานศึกษา งานบ้าน และเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ครู อาจารย์ กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ระหว่างคนในชาติ และความเป็นพี่น้องกันของลูกเสือ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้มี ทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมที่เป็นสัญลักษณ์ของลูกเสือ กิจกรรม เพื่อความก้าวหน้าสู่ความเป็นเลิศของ ลูกเสือ และกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติบ้านเมืองและสังคมโลก ช่วย แก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อนพี่น้องลูกเสือทั้งในและนอก สถานศึกษา ช่วยเหลือและให้บริการครู อาจารย์ บุพการี และบุคคลทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล ช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติ แก้ปัญหาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน รวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับ ชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและสังคม โลก สรรพสิทธิ์ ศรีระวรรณ พบว่าเป็น การจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 12 แนวทาง และด้านลูกเสือ 18 แนวทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามหลักเกณฑ์โรงเรียนลูกเสือ ต้นแบบ สำนักพัฒนากิจกรรม นักเรียน ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) การพัฒนา องค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมโดยอาจจัดเป็นแนวทาง หนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบ วินัย และมี คุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน (ศิริ ผิวชัย, 2560)

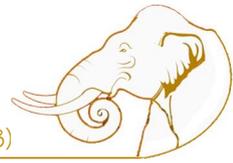
2.คุณลักษณะลูกเสือ ความมีระเบียบวินัย ความสนใจ ความสนุก ความภาคภูมิใจ ความตระหนัก ในคุณค่า และความสุขในการเป็นลูกเสือ เรียนรู้/มีทักษะด้านสัญลักษณ์ลูกเสือ ปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ ระเบียบของกองลูกเสือ/โรงเรียน/สังคม/กระทำความดีประจำวัน(Good Turn) เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือด้วยความสนใจ ความสนุก มีความภาคภูมิใจและมีความสุขในการเป็นลูกเสือ สามารถปฏิบัติทักษะสัญลักษณ์ ลูกเสือตามประเภท เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาสาระใน หลักสูตร ปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและ กฎของลูกเสือ ประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักคำ

สอนของศาสนา กระทำกิจกรรมช่วยเหลืองาน สถานศึกษา งานบ้าน และเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ครู อาจารย์ กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ระหว่างคนในชาติและความเป็นพี่น้องกันของลูกเสือ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติบ้านเมืองและสังคมโลก ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อนพี่น้องลูกเสือ ทั้งในและนอกสถานศึกษา ช่วยเหลือและให้บริการครู อาจารย์ บุพการี และบุคคลทุพพลภาพหรือ ผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล ช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติและแก้ปัญหาพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคมในชุมชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับ ชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและสังคมโลก ต้องมีการ ประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อสรุปรวม การดำเนินการจริง ประกอบด้วย ปรับปรุงชุดกิจกรรม ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการจัด กิจกรรมการ เรียนการสอนลูกเสือ ดำเนินการจัด กิจกรรมลูกเสือ และการดำเนินการหลังมีการปรับปรุงแล้ว ประกอบด้วยกิจกรรม คือ มีการจัดกิจกรรมการ ปฐมนิเทศลูกเสือแล้วทดสอบก่อนเรียน ปรับเปลี่ยน ลำดับการจัดกิจกรรมหน่วยคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จัดกิจกรรมกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ และทดสอบหลังเรียน ปรับขั้นตอนที่ซ้ำ ๆ กันให้เหมาะสม (สุเมธ สุจริยวงศ์, 2562)

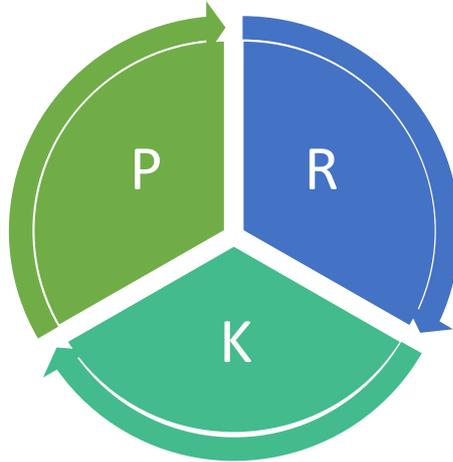
3.คุณลักษณะผู้กำกับลูกเสือ วางแผนการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ และฝึกอบรมลูกเสือตาม วัตถุประสงค์ หลักการและวิธีการและหลักสูตรช่วยเหลือ หรือเข้าร่วมการจัดกิจกรรมลูกเสือ ภายนอก สถานศึกษา และนำทรัพยากรในชุมชนเข้ามาร่วมพัฒนาการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และประเมินผลเพื่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบ วิธีการ และมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดมวลก กิจกรรมลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีดา พิษผล, 2563 พบว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม และผลการประเมิน ความพึงพอใจต่อการพัฒนาการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การพัฒนาตนทางลูกเสือ มีอุดมการณ์และ วิสัยทัศน์ในกิจการลูกเสือ เข้าร่วมการอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิและเพิ่มทักษะทางลูกเสือ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการกิจการลูกเสือ การบริหารงานในกองลูกเสือ ดำเนินการในงานธุรการ เอกสาร ระเบียบ การเงิน บัญชีและการเก็บค่าบำรุงลูกเสือตามระเบียบ ดำเนินการจัดตั้งระบบและพัฒนา หมู่ กอง ลูกเสือ รวมทั้งจัดทำรายงานและประชาสัมพันธ์กิจการลูกเสือ บริหารจัดการอาคาร สถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

4.คุณลักษณะผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ เอกพล กาญจน์สำเร็จ, 2560 พบว่า การพัฒนาตน ทาง ลูกเสือ คุณลักษณะของผู้บริหารตามความ คิดเห็นของครู ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีจรรยาบรรณ วิชาชีพ ความศรัทธาในอาชีพ ค่านิยมที่ดีตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ การบริหารกิจการลูกเสือ พบว่า มีการ ส่งเสริมให้ผู้บังคับ บัญชามีคุณวุฒิที่สูงขึ้น มีการจัด สายการบังคับ บัญชา การกำหนดคุณสมบัติของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ มีการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือ กอง ลูกเสือและหมู่ลูกเสือ ที่ ชัดเจนตามกฎกระทรวงที่กำหนด ด้านการ วางแผน พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว พบว่า มีการกำหนด โครงการงานลูกเสือไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการมอบหมายผู้ รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือที่ชัดเจน มี การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับ บัญชาลูกเสือกับลูกเสือมีการพัฒนาหลักสูตร และกระตุ้นให้บุคลากรมีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งการครองตน สอดคล้องกับ อำไพ โสดาดี, 2559 พบว่า ผู้บริหารและ ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนมีทักษะและการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้มีความรู้ในวิชาลูกเสือ อย่างดี มีการติดตาม ศึกษากฎระเบียบ ข้อบังคับ ของการลูกเสืออย่าง เป็นระยะ รวมทั้งมีการ ปรับปรุงพัฒนากระบวนการสอนลูกเสือตามลำดับขั้นตอนเพื่อสร้างคุณค่าทางการ เรียนให้กับนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาเทคนิคการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ด้วยหลักการ PRK Model ดังแผนภาพ

ภาพที่ ๔.๑๑ องค์ความรู้จากการวิจัย “PRK Model”
ที่มา : ไพโรจน์ กันทพงษ์, ๒๕๖๕

P - Plan : วางแผน เริ่มต้นการวางแผนจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนเสียก่อนโดยขั้นตอนนี้ต้องกำหนดให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการตั้งแต่เริ่มไปจนถึงสุดสิ้นสุด การวางแผน (Plan)คือ การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิด การทำงานที่ได้ผลงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีส่วนที่สำคัญเช่น การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการ และกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การวางแผนที่ดีควรต้องเกิดจากการศึกษาที่ดี มีการวางแผนไว้รัดกุมรอบคอบปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของงานและเหตุการณ์ แผนที่ได้ต้องช่วยในการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถช่วยลดความสูญเสียที่เกิดประสิทธิผลการบริหารงานลูกเสือ

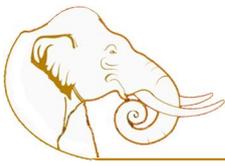
R - Regard: การเอาใจใส่ สนใจ นับถือ เป็นการบริหารอย่างมีปัญญา นำไปสู่การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงทัศนคติเกิดการพัฒนาพฤติกรรมในเชิงบวก

K - Knowledge: ความรู้ความการลูกเสือเป็นกระบวนการฝึกอบรมเด็กชายให้เจริญเติบโตขึ้นสมกับเป็นลูกผู้ชาย เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของชาติ และเป็นกำลังคนชั้นดีของประเทศต่อไป

สรุป

องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. การจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ กองลูกเสือที่มีการจัดกิจกรรมตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ กิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมตามหลักสูตรพิเศษ ประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักคำสอนของศาสนา กระทำกิจกรรมช่วยเหลืองานสถานศึกษา งานบ้าน และเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ครู

อาจารย์ กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ระหว่างคนในชาติและความเป็นพี่น้องกันของลูกเสือ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2.คุณลักษณะลูกเสือ ความมีระเบียบวินัย ความสนใจ ความสนุก ความภาคภูมิใจ ความตระหนักในคุณค่า และความสุขในการเป็นลูกเสือ เรียนรู้/มีทักษะด้านสัญลักษณ์ลูกเสือ ปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ ระเบียบของกองลูกเสือ/โรงเรียน/สังคม/ทำความดีประจำ วัน(Good Turn)เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือด้วยความสนใจ ความสนุก มีความภาคภูมิใจและมีความสุขในการเป็นลูกเสือ สามารถปฏิบัติทักษะสัญลักษณ์ลูกเสือตามประเภท เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร

3.คุณลักษณะผู้กำกับลูกเสือ วางแผนการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ และฝึกอบรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์ หลักการและวิธีการและหลักสูตร ช่วยเหลือ หรือเข้าร่วมการจัดกิจกรรมลูกเสือภายนอกสถานศึกษา

4.คุณลักษณะผู้บริหาร มีการพัฒนาตนทางลูกเสือ คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความศรัทธาในอาชีพ ค่านิยมที่ดีตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ การบริหารกิจการลูกเสือ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

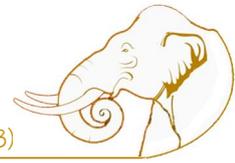
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ พบว่า 1. องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 2) ด้านคุณลักษณะลูกเสือ 3) ด้านคุณลักษณะผู้กำกับ และ 4) ด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1. สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักพัฒนา กิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการควรนำ ผลงานวิจัยการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด ปทุมธานี ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานลูกเสือ

2. สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักพัฒนา กิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญและนำการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ไปพัฒนาเป็นคู่มือการฝึกอบรมผู้บริหารงานลูกเสือ

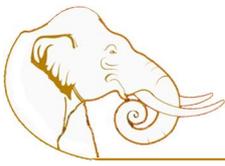
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) การจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 2) คุณลักษณะลูกเสือ 3) คุณลักษณะผู้กำกับ และ 4) คุณลักษณะผู้บริหาร ที่สำคัญ คือ การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ สถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปพัฒนาเป็นคู่มือการฝึกอบรมผู้บริหารงานลูกเสือ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (ออนไลน์ 2562). แหล่งรวมข้อมูลข่าวสารเรื่องราวน่าสนใจเพื่อการศึกษา แลกเปลี่ยนและเรียนรู้. ประสิทธิภาพ Efficient. กับประสิทธิผล Effective.
- คลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด. (ออนไลน์ 2557). ร่วมสร้างสรรค์แบ่งปันความรู้เพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล.
- คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ทั่วไป. (2555). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.). ลาดพร้าว.
- คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ขั้นความรู้เบื้องต้น. (2550). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- ปริตา พีชผล. (2563). การพัฒนาการบริหารงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โรงเรียนเวียงสระ. ค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- พระราชบัญญัติลูกเสือ. (2551). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศิริ ผิวชัย. (2560). ผลการใช้รูปแบบการบูรณาการหลักธรรมอริยบท 3 กับการจัดกิจกรรมลูกเสือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนบ้านลวงเหนืออำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (พุทธศาสนดุฎฐิบัณฑิต). สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2563). ลูกเสือไทย ณ ปีที่ 109. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัดมหาชน.
- สุเมธ สุจริยวงศ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้กระบวนการลูกเสือโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ดุฎฐิบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. สืบค้นจาก <https://www.iok2u.com/index.php/article/information-technology/534-efficient-effective>
- อำไพ โสดาดี. (2559). บทบาทผู้บริหารกับการนำและการจัดการลูกเสือที่ดีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกพล กาญจนสำเร็จ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับความสำเร็จในการบริหาร
กิจการลูกเสือ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร
เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย.